

نشست «برلین» درباره «لیبی»؛ عرصه کشمکش بازیگران بین‌المللی

تمرکز ترکیه بر بحران لیبی و مسأله مدیترانه شرقی موجب شده است تا رقبای آنکارا نیز به ماجرای لیبی ورود کرده و بدین ترتیب، این کشور به عرصه کشمکش بازیگران منطقه ای و بین‌المللی تبدیل شود.

تمرکز ترکیه بر بحران لیبی و مسأله مدیترانه شرقی موجب شده است تا رقبای آنکارا نیز به ماجرای لیبی ورود کرده و بدین ترتیب، این کشور به عرصه کشمکش بازیگران منطقه ای و بین‌المللی تبدیل شود.

خبرگزاری مهر، گروه بین‌الملل رامین حسین‌آبادیان: فرار است امروز یک‌شنبه یک نشست بین‌المللی در خصوص لیبی برگزار گردد. هدف از برگزاری نشست «برلین» درباره لیبی در واقع حل و فصل بحران این کشور از طریق راهکارهای سیاسی مورد توافق طرف‌های مختلف منطقه ای و بین‌المللی است؛ حال آنکه ماهیت نقش‌آفرینی برخی طرف‌های ذی‌نفع در تحولات لیبی، نشان از اهداف دیگر آنها در این کشور دارد.

در همین ارتباط، رسانه‌های عرب زبان تحلیل‌های متعددی را در خصوص نشست «برلین» درباره لیبی ارائه کرده‌اند. از جمله این موارد می‌توان به گزارش پایگاه لبنانی «العهد» اشاره کرد. این پایگاه عرب زبان در گزارش خود در این باره آورده است: «کشورهای تأثیرگذار و مداخله‌گر در بحران لیبی شامل ایالات متحده آمریکا، انگلیس، روسیه، فرانسه، چین، ترکیه، ایتالیا، امارات، مصر، الجزایر و کشور کنگو در حالی برای پایان جنگ بیهوده در لیبی در نشست برلین شرکت می‌کنند که باید این واقعیت را پذیرفت که تصمیم جنگ و صلح دیگر دست لیبیایی‌ها نیست».

در حال حاضر آنچه که واضح به نظر می‌رسد این است که طرف‌های مختلف بین‌المللی از جمله ترکیه، روسیه و محور غربی اهدافی را در لیبی دنبال می‌کنند و این کشور برای هر یک از آنها به نوعی حائز اهمیت است. به عنوان نمونه، رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه پیش از آغاز نشست برلین با انتشار مقاله‌ای در پالیسیکو مواضع ترکیه را مشخص و اعلام کرده که راه صلح در لیبی از ترکیه می‌گذرد. این سخن اردوغان دقیقاً به این معنی است که ترکیه در ماجرای لیبی منافع نقشه‌راه و اهداف خاصی دارد و نمی‌خواهد در مورد آن کوتاه بیاید.

اردوغان در مقاله خود در پالیسیکو با نیش و کنایه اروپا را مورد انتقاد قرار داده و توپ را به زمین آنها انداخته و نوشته است: «اتحادیه اروپا باید نشان دهد که یک عنصر و طرف مهم و تأثیرگذار است. از سران اروپا می‌خواهم به جای حرف زدن‌های گزاف در میدان عمل کاری کنند و اقدامات مشهودی انجام دهند».

ترکیه که از چند ماه پیش سیاست خارجی خود را تا بخش بسیار زیادی به مدیترانه شرقی و مسأله لیبی متمرکز کرده است. در راستای همین سیاست خارجی، ترکیه اخیراً یک توافقنامه مرزی دریایی را با دولت وفاق ملی لیبی به امضا رساند. این اقدام آنکارا موجب شد تا رقبای آن نیز پروسه تصویب توافق نامه مرزی مدیترانه شرقی را کلید بزنند.

ماجرا از آنجا آغاز شد که ترکیه یک توافق نامه مرزی دریایی با دولت وفاق ملی لیبی به نخست‌وزیری «فائز سراج» امضا کرده که اعتراض کشورهای ذینفع در حوزه مدیترانه شرقی نظیر مصر و یونان را در پی داشته و افزون بر آن انتقاد قدرت‌های فرامنطقه‌ای همچون روسیه و آمریکا را نیز برانگیخته است. گذشته از آن که فرانسه، عربستان و مصر از حامیان ارتش ملی لیبی به رهبری «خلیفه حفتر» محسوب می‌شوند، اهمیت روزافزون منابع گازی حوزه مدیترانه شرقی رقبای منطقه‌ای ترکیه را نگران کرده است.

همچنین مصر، اسرائیل و اخیراً عربستان موافقتنامه‌های برای سرمایه‌گذاری در منابع گازی قبرس یونانی نشین انجام داده‌اند و انجام عملیات حفاری مشترک با همکاری شرکت‌های یونانی و اسرائیلی افزایش یافته، اقدام‌هایی ترکیه را برای آغاز عملیات حفاری در قبرس شمالی تحریک کرده است. اولین منابع گاز طبیعی در آب‌های فراساحلی مصر، اسرائیل و قبرس واقع در شرق مدیترانه یک دهه پیش کشف شد و همزمان منابع گازی این منطقه معادل ۱.۷ میلیارد بشکه نفت تخمین زده شد. بدین ترتیب مدیترانه شرقی به عنوان منبع گازی جدید جهان به عرصه رقابت کشورهای ساحلی این دریا بدل شد.

بر این اساس، تسلط ترکیه بر قبرس شمالی و استخراج نفت، گاز و هیدروکربن‌های مدیترانه شرقی سبب شده تا قدرت‌های دنیا به فکر سهم‌خواهی از این منابع باشند و این روزها به طور مستقیم به این مسئله ورود پیدا کنند. بدین

ترتیب، روسیه نیز با ورود به ماجرای لیبی و حمایت از «خلیفه حفتر» سرکرده ارتش ملی این کشور تلاش می کنند تا منافع ترکیه در لیبی و مدیترانه شرقی را به حداقل برساند. این درحالی است که محور غربی نیز همین سودا را در سر می پروراند.

در همین ارتباط، مخالفان ترکیه با ائتلاف و ایجاد پایگاه های نظامی در پی منزوی کردن ترکیه در مدیترانه شرقی هستند و اخیراً با انتشار بیانیه ای تهدید کردند کشور ترکیه را بخاطر اکتشافات غیرقانونی هیدروکربن و منابع نفتی و گازی در قبرس شمالی تحریم خواهد کرد ولی دولت ترکیه در پاسخ به این بیانیه اعلام کرد که عقب نشینی ترکیه از این منطقه انتظار بیهوده ای است و در برابر تحریم ها تسلیم نخواهد شد و از حقوق خود در مدیترانه شرقی عقب نمی کشد.

در هر صورت، واقعیت این است که نمی تواند سقف خوش بینی در خصوص کنفرانس برلین را افزایش داد، کنفرانسی که لیبیایی ها آن را حلقه ای از حلقه های توطئه علیه کشورشان قلمداد می کنند. در این زمینه خالد المبروک فعال حقوقی لیبیایی می گوید کنفرانس برلین در امتداد کنفرانس های قبلی و نشست هایی است که با توجه به نتایج قابل پیش بینی آن باید با شک و احساس نگرانی به آن نگاه کرد.

قدر مسلم آن است که مردم لیبی همانند بسیاری دیگر از کشورهای عربی در معرض بزرگترین فریب تاریخ قرار گرفتند؛ زیرا دروغ ها و شیوه های گمراه کننده آمریکا و رسانه های عربی را باور کردند. آنها تصور کردند که ناتو کشورشان را به بهشت و ساحل آرامش تبدیل می کند، اما نتیجه این دخالت درگیری و بی ثباتی و غارت دهها میلیارد دلار از اموال ملت لیبی و نیز آواره کردن نیمی از مردم آن به کشورهای همسایه بود.

در واقع دخالت نظامی آمریکا و غرب، لیبی را به آشوب و هرج و مرج کشید. همین دخالت بود که بستر مناسب برای گروههای افراطی را فراهم آورد تا دخالت نظامی آمریکا ادامه پیدا کند.

به هر حال در حالی که درگیری ها میان نیروهای حفتر که پس از تصرف سرت، روحیه مضاعفی پیدا کرده اند با نیروهای دولت وفاق ملی جریان دارد، باید دید که آیا تفاهمات میان پوتین و اردوغان به پایین کشیدن فتیله جنگ در لیبی منجر خواهد شد یا خیر و اینکه نشست برلین می تواند راهکاری مسالمت آمیز برای حل بحران لیبی پیدا کند و یا اینکه راهکار نظامی سرنوشت جنگ طرابلس را مشخص خواهد کرد؟ آنچه که واضح به نظر می رسد، آن است که لیبی در حال حاضر به عرصه کشمکش میان طرف ها و بازیگران بین المللی تبدیل شده است.